

Az elnök-vezérigazgató üzenete

TISZTELT RÉSZVÉNYESEK!

2009-ben a Bank méltóképpen ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját: a globális gazdasági és pénzügyi válság ellenére a Bankcsoport nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő jövedelmezőségi és hatékonysági mutatókat ért el, tőkepozíciója és likviditása folyamatosan javult. Mindez lehetővé teszi, hogy a működési környezet javulásával ismét növeljük üzleti aktivitásunkat, erősítsük piaci pozícióinkat.

Ha a 2008-as évet értékelve azt mondtam, hogy a Társaság történetének legnehezebb éve volt, 2009 vonatkozásában sem tudok fukarkodni a működési környezetre, a makrogazdasági feltételrendszerre, belpolitikai bizonytalanságra utaló negatív jelzőkkel. Az USA-ból induló, majd a fejlett világ bankrendszerében viharos sebességgel továbbterjedő válság 2009-ben a reálgazdaságokat is olyan mértékben sújtotta, amire évtizedek óta nem volt példa. Néhány, az elmúlt években is dinamikus gazdasági növekedést felmutató fejlődő országon kívül alig akadt egy-két olyan nemzetgazdaság, amely ne szembesült volna a GDP jelentős visszaesésével, növekvő munkanélküliséggel, az üzleti- és fogyasztói bizalom drámai visszaesésével. Mindközben a korábbi szabályozói gyengeségek miatt is túlbujánzó kockázatvállalás a világ legfejlettebb bankrendszereiben olyan mértékű veszteségeket és tőkehiányt okozott, amit csak a költségvetési deficit és államadósság drámai felduzzasztásával lehetett orvosolni.

2009 első néhány hónapja szinte semmi másról nem szólt, mint a meghatározó nyugati jegybankok likviditás-bővítő lépéseiről, valamint a különböző kormányzati szerepvállalások, garanciák mellett megvalósuló tőke- és forrásbevonásokról. Mindez

azonban csak arra volt elegendő, hogy a 2008 végén eltűnő bankközi likviditás, illetve a tőkepiaci befektetők kockázatvállalási hajlandósága részben visszatérjen és az időközben irreális szintekre tárguló kockázati prémiumok jelentős mértékben normalizálódjanak. Reálgazdasági fellendülésről azonban még korai beszélni és az előttünk álló 2010-es év is számos bizonytalanságot hordoz.

Mindennek fényében az OTP Csoport 2009. évi teljesítményével elégedettek vagyunk, a piacok is kedvezően fogadták a bank eredményezőit. A Magyarországot és a csoport valamennyi tagját sújtó gazdasági recesszió ellenére az elért 151 milliárd forintos adózott eredmény ugyan 31%-kal elmarad az előző évitől, de – ami kevés versenytársunkról mondható el – a Társaság valamennyi negyedévet pozitív eredménnyel zárta. Az OTP Bank jövedelmezőségi mutatója (ROE), tőke megfelelése és likviditási pozíciója nemcsak nemzetközi összehasonlításban kiemelkedően jó, de egyúttal kiváló alapot biztosít ahhoz, hogy a gazdasági növekedés újbóli beindulásával lakossági és vállalati ügyfeleinknek továbbra is megbízható partnerei lehessünk, hozzájárulva ezzel a nemzetgazdaságok és nemzeti bankrendszerek stabilitásához.

2009 nem a korábban megszokott növekedésről szólt, 2009-ben a prudens kockázatkezelés, a biztonságos működés és az ehhez szükséges tőke és likviditás, valamint a szigorú költséggazdálkodás álltak a működés középpontjában. Visszatekintve elmondható: valamennyi célkitűzésünket sikerrel teljesítettük, sőt adózott eredményünk meghaladja mind a menedzsment előzetes tervét, mind pedig az elemzői konszenzust. Mindezt sokan természetesnek veszik, pedig ehhez óriási erőfeszítésekre volt szükség, ahol nem lehet eléggé dicsérni munkatársaink áldozatos munkáját, ügyfeleink bizalmát. Világszinten is kimagasló tőke megfelelési mutatókat egyetlen adófizetői forint, bárminemű külső tőkebevonás nélkül, kizárólag saját megtermelt eredményünk terhére sikerült elérni, sőt folyamatosan javítani. Az Államtól 2009 márciusában a magyar vállalkozói szféra hitelezéséhez kapott 1,4 milliárd eurónyi hitel fele részét tavaly novemberben visszafizettük, és mire e sorok megjelennek, a maradék részt is törlesztettük, miközben saját forrásaink terhére 248 milliárd forint összegű hitelt folyósítottunk hazai kis-, közép- és nagyvállalatok részére. Ennek fényében érdemes tehát értékelni a Társaság elmúlt évi teljesítményét.

2009 pénzügyi teljesítményének és üzleti eredményeinek áttekintése

2009-ben a Bankcsoport konszolidált eredménye 151,3 milliárd forint volt, ami 31%-kal kisebb, mint az előző év egyedi tételektől tisztított 219 milliárd forintos profitja. A működési eredmény azonban jelentősen, 18%-kal nőtt, köszönhetően a bevételek 7%-os bővülésének, illetve a működési kiadások 4%-os visszafogásának. Az adózott eredmény visszaesése mindenek előtt a több mint duplájára emelkedő (+123%) kockázati költségeknek tulajdonítható. A bevételi szerkezet rendkívül egészségesen alakult: miközben a díj- és jutalékbevételek a visszaeső hitelezési aktivitás és mérséklődő tranzakciós bevételek miatt 5%-kal csökkentek, a nettó kamatbevételek 14%-kal nőttek köszönhetően az éves szinten 38 bázisponttal javuló kamatmarzsnak (2009: 6,17% vs. 2008: 5,79%). A jó kamateredmény alapvetően három okra vezethető vissza: a magasabb kamatkörnyezetre, a gyengébb forintkeresztárfolyamra, illetve a 2008-ban megvalósult

hitelportfólió-átarázások kedvező hatására.

A jelentősen visszaeső hitelkereslet eredményeként a konszolidált bruttó hitelállomány 2%-kal csökkent (6.907 milliárd forintra), a betétállomány ugyanakkor 8%-kal bővült (5.689 milliárd forintra). Mindennek eredményeként a Társaság likviditási mutatója (bruttó hitel/betét) jelentősen javult és 121%-ra csökkent. A Bankcsoport mérlegfőösszege 9.755 milliárd forint volt, a saját tőke nagysága pedig elérte az 1.192 milliárd forintot. Bár a jövedelmezőségi mutatók romlottak, szintjük nemzetközi összehasonlításban továbbra is jó: a konszolidált eszközarányos jövedelmezőség (ROA) 1,6%, a saját tőkearányos jövedelmezőség pedig (ROE) 13,4%-os volt. A működési költségek egész évben folyamatos kontrol alatt voltak, ennek köszönhetően a kiadás/bevétel mutató jóval a megcélzott 50% alatti szinten teljesült (44,4%). Az IFRS adatokból számított konszolidált tőke-megfelelési mutató 17,3% volt, ezen belül az elsődleges tőke (Tier1) nagysága 13,8%-os volt, ami világvizonylatban is az egyik legmagasabb.

A globális gazdasági válság, illetve a Bankcsoport számos országát sújtó árfolyamsokkok az ügyfélportfóliók jelentős romlását eredményezték: 2009-ben a 90 napon túli késedelmes hitelek aránya több mint duplájára nőtt és decemberre elérte a 9,8%-os szintet. Hasonló mértékben emelkedett a kockázati költség ráta is, 1,69%-ról 3,57%-ra. A kockázatkezelés nemcsak a késedelmes hitelportfólió megfelelő céltartalék-fedezettel (2009 végén: 73,6%) történő ellátását tekintette kiemelt feladatának, hanem az átmenetileg fizetési nehézségekkel szembesülő ügyfelek segítségét is. Ennek megfelelően az adósvédelmi programok keretében több országban, jelentősebb mértékben Ukrajnában (38,5%), Romániában (7,6%), Bulgáriában (6,2%), illetve Magyarországon (4,4%) került sor a lakossági portfóliók átstrukturálására. Úgy véljük, ez a fajta proaktív hozzáállás lehetőséget teremt ügyfeleink többségének a nehézségek átvészeléséhez, ezt követően pedig remélhetően a korábbi fizetési kondíciókhoz való visszatéréshez.

A Bankcsoporton belül a hazai alapbanki tevékenység kiválóan teljesített, egyszeri tételekkel egyúttal éves szinten 178,3 milliárd forintos adózott ered-

mény ért el, mely 34%-kal magasabb, mint a bázisidőszakban. A jelentősen növekvő kockázati költségek negatív hatását ellensúlyozta az erős kamateredmény és a szigorú költségkontroll. A hitelállomány a válság ellenére is nőtt (+1%), a Bank jelentős mértékben támogatta a hazai vállalati szektort és 248 milliárd forint értékben folyósított hitelt kis-, közép- és nagyvállalatok részére egy olyan időszakban, amikor a kínálati oldal erőteljesen beszűkült. A lakossági hitelezés jelentősen visszaesett mind a fogyasztási, mind pedig a jelzáloghitelek esetében. Ugyanakkor a folyósításon belül a menedzsment szándékaival összhangban számottevően nőtt a forinthitelek részaránya. A megtakarítási oldalon rendkívül sikeresen teljesített a Bank, betéti bázisa 8%-kal bővült, eredményesen folytatódott a lakossági kötvényértékesítés, közel 180 milliárd forinttal nőtt az állomány. Az OTP Alapkezelő a javuló piaci kondíciók mellett 3%-kal növelte éves adózott eredményét és kezelt eszközállománya 35%-kal nőtt, miközben sikerült javítania piaci pozícióját is. A Merkantil Csoport 1,8 milliárd forintos negatív eredményét mindenek előtt a kockázati költségek növekedése és a romló piaci környezet határozták meg.

Miközben a külföldi leánybankok eredményéhez való hozzájárulása 2009-ben összességében negatív volt, a DSK Bank továbbra is kiemelkedően jól teljesített, adózott eredménye közel 25 milliárd forint volt, hatékonysági mutatója kimagaslóan jó (kiadás/bevételi ráta: 36,1%). Oroszországban a növekedésnek induló fogyasztási hitelezésnek köszönhetően az év második felétől már dinamikus javult leánybankunk eredménye és kamatmarzsa. A horvát leánybank is stabil, 3,2 milliárd forintos adózott eredményt ért el – a külföldi leánybankok között Bulgária után – itt volt a legkisebb a profit visszaesése (-36%). A román leánybank ezzel szemben közel ötszörösére növelte profitját és harmadával bővítette betétállományát. Az ukrán gazdaság 2009-es mélyrepülése mellett nem váratlan az ukrán leánybank jelentős, 44 milliárd forintos vesztesége, hiszen a kockázati költségek 259%-kal nőttek. A hitelportfólió romlása azonban az utolsó negyedévben már mérséklődött és a késedelmes hitelek 74%-os fedezettsége is biztonságos, jóval a piaci átlag fölötti. A szlovák leánybank 6,4 milliárd forintos vesztesége részben a kockázati költségek

növekedésével, részben a fedezeti szint tudatos javításának hatásával magyarázható. Szerbiában a rendkívül konzervatív portfólió értékelés és tisztítás eredményezett jelentős, 9,0 milliárd forintos veszteséget. A montenegrói leánybank szerény, 0,4 milliárdos eredménnyel zárta az évet.

A stabil működés érdekében megtett erőfeszítéseinket a piac sokáig nem értékelte, a részvényárfolyam 2009-ben megjárta a poklok poklát. Ugyanakkor 2009 áprilisától lényegesen megváltozott a Magyarországgal és a régióval kapcsolatos befektetői hangulat, amiben jelentős szerepe volt a magyar kormány szigorú stabilizációs intézkedéseinek, továbbá az IMF felé tett vállalások sikeres teljesítésének. A kezdetben rendkívül bizalmatlan, az éves eredménytervet jó ideig irreálisnak tartó elemzői várakozások ugyancsak pozitív irányban változtak, mindennek következtében az OTP Bank részvényárfolyama lényegesen felülteljesítette valamennyi regionális versenytársa teljesítményét és a részvény a márciusi 1.232 forintos 8 éves mélypont után 2009 végén 5.456 forinton zárt. Külön kiemelendő, hogy a legnehezebb időszakban a hazai magánbefektetők továbbra is bizalmat szavaztak az OTP részvényeknek, tulajdoni részarányuk március végén 16,1%-os rekordszintre nőtt. Őszintén remélem, hogy az árfolyam-emelkedésből ők is jelentős mértékben profitáltak.

A Bank hitelminősítése sokáig együtt mozgott a szuverén hitelbesorolással: 2009 tavaszán mind a Moody's, mind pedig az S&P leértékelte Magyarországot „Baa 1”-re, illetve „BBB”-ra, ezt automatikusan követte a Bank leértékelése is. Ugyanakkor az S&P a térségbeli negatív folyamatokra hivatkozva további egy szinttel rontotta a Bank minősítését (BB+). A 2009-es teljesítmény fényében, illetve a sikeres magyar stabilizációs lépések eredményeként 2010-ben a minősítés újbóli javulásával, de legalábbis a besorolásokhoz rendelt kilátás pozitív változásával számolunk. Ezen várakozásainkkal összhangban az S&P 2010. március 19-én a Bank BB+ ratingjének kilátását negatívról stabilra javította.

A Bankcsoport likviditási tartalékai az év folyamán folyamatosan nőttek, december végén már meghaladták a 6 milliárd eurót. Mindez stabil fedezetet nyújt ahhoz, hogy a Bank 2016-ig esedékes vala-

mennyi deviza kötelezettségét visszafizethesse. Likviditásunk terhére az év folyamán kb. 157 millió eurónyi saját kötelezettséget (ún. járulékos kölcsöntőkét) vásároltunk vissza és az Államtól 2009 márciusában kapott 1,4 milliárd euró hitelt két részletben, 2009 novemberében és 2010 márciusában visszafizettük. A piaci kondíciók lassú javulását kihasználva a Bank 2009 decemberében sikeres, jelentősen túljegyzett 220 millió eurós szindikált hitelt szervezett, 2010 februárjában sor került az OTP első svájci frank kötvénykibocsátására is 100 millió CHF értékben, 2010 márciusában pedig az OTP Jelzálogbank nemzetközi jelzáloglevél programja keretében 300 millió euró össznévértékű jelzáloglevelet bocsátott ki, melynek közel harmadát csoporton kívüli befektetők jegyezték.

A Bank tevékenységében a válságtól függetlenül 2009-ben is meghatározó szerep jutott azoknak a hazai és külföldi projekteknek, melyek a szolgáltatás színvonalát voltak hivatottak javítani. Mivel a figyelem fókuszában elsősorban a megtakarítások ösztönzése, a folyamatos betétgyűjtés állt, csoportszinten számos forrásgyűjtési program került kialakításra. Emellett a „Hitelezés és Értékesítés Vállalatoknak” („HÉV”) projekt keretében a Bank hatékonyabbá tette az értékesítést és racionalizálta a költséges hitelezési folyamatokat, a mikro- és kisvállalkozók számára pedig kibővített termékportfóliót alakított ki. Adósvédelmi programjaink keretében pedig átmenetileg pénzügyi nehézségekkel szembeesülő lakossági ügyfeleinknek kínáltunk minden élethelyzetre kiterjedő komplex megoldásokat.

Szakmai munkánk ezúttal is számos elismerésben részesült: a Global Finance immár 12. alkalommal választotta az OTP-t Magyarország legjobb bankjának 2009-ben, az Év Bankja címet nyerte el a The Banker, illetve Euromoney pénzügyi szaklapoktól, valamint a MasterCard-tól. Emellett az Euromoney az OTP Bankot választotta a legjobb privát banki szolgáltatást nyújtó magyarországi pénzintézetnek, míg a MasterCard

„A válságot legjobban kezelő bank” elismerést ítélte az OTP Banknak. Valamennyi címnek külön fontosságot tulajdonítunk, mintegy visszaigazolván látjuk, hogy Bankunk a rendkívüli időszakban is eredményes működéssel ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját.

Miközben részvényeseink felé maximális felelősséggel viseltetünk, a menedzsment ezúttal sem javasolt osztalékfizetést. Úgy véljük, az elmúlt két év rendkívüli kihívásai közepette a Társaság sikerrel teljesítette legfőbb vállalásait. Azonban a válság még nem múlt el, a késedelmes hitelfortfóliók menedzselése jelentős energiákat, sőt tőkét is követelhet. Ezért, valamint a nemzeti és nemzetközi szabályozás várható szigorítása miatt a stabil tőkepozíció fenntartása legalább akkora súllyal esik latba. A jövőbeni megalapozott növekedés érdekében tehát meg kellett hozni e döntésünket, melyet reményeim szerint a magasabb árfolyam kompenzálni fog. A normális üzletmenet helyreállításával pedig ismét lehetőség nyílik a korábbi osztalékfizetési politikánkhoz való visszatéréshez.

Az elmúlt két év nehézségei, néhány leánybankunk átmeneti vesztesége mellett is szükséges hangsúlyozni, hogy az OTP Bank továbbra is bízik a kelet-közép-európai régióban, annak növekedési potenciáljában. Bár a válság utáni időszakot minden bizonnyal mérsékelt gazdasági növekedés és hitelezési aktivitás követi majd, a régió rendelkezik azokkal az adottságokkal, melyeket az OTP Bank sikeresen kiaknázhathat támaszkodva stabil tőkeerejére, likviditására, saját és a helyi menedzsment tapasztalataira, munkavállalói elkötelezettségére és ügyfelei bizalmára.

Végezetül: meggyőződéssel vallom, hogy egy bank nem attól jó, ha nincsenek problémái, hanem attól, ha ezekből tanulni tud, leküzdi őket és így válik sikeresebbé. Miként az elmúlt években, az elkövetkező időszakban is ennek szellemében kívánunk tevékenykedni.

Dr. Csányi Sándor

Elnök-vezérigazgató